

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 20. jaanuaril 1925 Nr. 4 (98)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

O. S.: Ülevaated välisriikide majanduslisest seisukorrast

K²: Kaubandus-tööstuskojast

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Isiklikud teated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eestiasjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise-
ja väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate
aruanded

Igale ärimehele tarvilikud praktilised teated
kaubanduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

**Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel**

Tellimise hind: aastas Emk. 1000. Väljamaale 2000.
pooles " " 500. " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Talltus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“, tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale Emk. 2000.-
pooleaastas " 500.- " " 1000.-

Toimetuse aadress: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 20. jaanuaril 1925. Nr. 4 (98)

Sisu: Toimetuse kommentaar. O. S.: Ülevaated välisriikide majanduslisest seisukorrast. K²: Kaubandus-
tööstuskajast. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Raha- ja kaubaturu
ülevaated. Isiklikud teated.

Tallinnas, 19. jaanuaril 1925.

Rahaministri eelarveköne sisaldab hulga näpunäiteid valitsuse tulevaste kavatsuste kohta. Nendest tähtsamad on need, mis sihitud on eelarve tasakaalustamisele: „natukese“ poliitika lõpetamine, suu kottimõõda seadmine ning ainult sellega arvestamine, mis reaalselt olemas. Nendest põhimõtetest välja minnes on siis ka muudatused eelarves, kui ka maksude ja kulude ümberkorraldamine ette võetud. Eriti iseloomustab nende põhimõtete järeldust teadaanne, et valitsus välislaenude saavutamiseks mingisuguseid sammusid ei astu, vaid ainult omaga katsub l bi saada, kuna enamalt just välislaenudest palju juttu on tehtud, kui suurest tegurist majanduslise elu tõstmises. Selle vastu tahab valitsus olemasolevate laenude fundeerimist energiliselt läbi viia ja nende tasumisele asuda.

Üksikuid andmeid eelarvekönest leiab lugeja vastavas artiklis, kuid ei taha siin mitte nimetamata jätta, kuida uus rahaminister meie majanduslist elu hindab.

Ta ütleb: Meie majanduselu juured on terved ja sügavalt kodumaa mullas; nad on nii mõnelegi tormile vastu pannud, sõjaolude maru üle elanud. Tarvis vaid vähe päikest ning soojust, hoolt ning kannatust – ja meie näeme tärkama jälle värsket jõudu, uut elavust ja kiiremat majanduslist edu.

Naelsterling läheneb kulla pariteedile. Tähtsamaks nähtuseks Englise-Ameerika rahaturul, mida kõik suure põnevusega jälgivad, on naelsterlingi kiire ligine-

mine kulla pariteedile. Vahe pariteedi ja praeguse New-Yorgi kursi vahel on umbes 1½% ehk 7 Ameerika tsenti ühe naelsterlingi kohta. See on nii tähtsuseta ja teisel poolt naelsterlingi tõus nü kiire, et ta juba lähematel päevadel alumisest kullapunktist arvatavasti üle tõuseb.

Osalt on praegusel naelsterlingi kursi liikumisel kahtlemata spekulatiivne iseloom. Spekulatsioon sünnib, muidugi hoopis teises ulatuses, umbes samadel motiividel, mis iseloomulikud olid ka meie marga „krooni pariteedile“ allaviimisele läinud sügisel. Englise panga peadirektor Mr. Montagn Norman viibib juba kauemat aeg Ühisriikides, ja ehk küll mitmel puhul on seletatud, et sel reisel mingisugust ärilist eesmärki ei ole, oli asjale lähedal seisjatel teada, et Normani reisu peasiht just selles seisab, et tarvilikka korraldusi ja kokkuleppeid teha Federal Reserve pangaga naelsterlingi eelsõjaagele kullaalusele viimise asjus. Kui juba kord sõrnaseid läbirääkimisi peetakse, siis on asjal loomulikult tösi taga ja teeb spekulatsioon sellest ka aegsasti omad järeldu- sed. Sellest siis viimaste päevade suured naelsterlingi ostud, mis kurssisid iga päev kergitavad, selle peale vaatamata, et loomulikudel oludel aastaaeg naelsterlingi tõusule sugugi soodne ei ole – sünnivad ju just praegu Ühisriikides suured Briti puu- villa ja nisu ostud.

Praegune spekulatsioon on muidugi ainult kogu nähtuse väline koor, kuna juba kauemat aega tegevuses on rida faktorid, mis naelsterlingi väärtust üles ajavad.

Kõige tähtsam nendest on muidugi meelemuutus Ameerikas. Kuni 1923. aas-

tani aeti seal võrdlemisi õige hoolimatat deflatsiooni poliitikat, mis küll hinnad alla ajas, kuid ühtlasi seisukorra lõi, kus umbes pool kogu maailma kullatagavaradest täiesti kasutamata pankade ja riigi vara-ameti teraskambrites seisis. Seda kulda oleks võidud tarvitada sisemaal krediidi alusena, kuid just sisemaa krediitid püüdis Federal-Reserve pank kitsendada, et hindade tasapinda alla suruda. 1924. a. tuli selles poliitikas pööre. Pank laskis oma diskonto-protsendi langeda, mille tagajärg varsti ka hindade tõusus avalikuks tuli. Presidendi valimise aastad on Ühisriikides ikka ühtlasi ka kriisi aastad. Nii ka käesolev. Kapitäl ei usaldanud uutesse suurematesse ettevõtetesse minna, enne kui teada ei olnud, missuguse partei kätte võim ja riigilaeva juhtimine järgmiseks neljaks aastaks jääb. Vaba raha New-Yorgi börsel oli sellep. seda odavam ja päevaseid krediite anti vahepeal kuni ½%-ga aastas. Kuna 3% ametliku diskonto-normi juures kapitaali teenimisvõimalused Ameerika oludes ebanormaalselt madalad on, siis hakkas see kapitäl loomulikult väljaspool Ühisriikisid mahutamist otsima, ning selle tagajärjel saigi võimalikuks, et Ühisriikides aasta jooksul mitte vähem kui 1.200.000.000 dollari eest igasuguseid väljamaa laenusid emitteeriti.

Peale selle voolas kapitäl välja ka era-teel, ning just peasjalikult Londoni, kus diskonto-protsent kõrgem oli ja sellep. lühikese-ajaline mahutamine soodsam kui New-Yorgis.

Siia juure seltsis veel Briti kapitaali tagasivool Ühisriikidest, mis sinna 1923. aasta lõpul Londonis liikvele lastud inflatsiooni juttude ja Labour-Party valitsuse võimalikkude eksperimentide eest varjule põgenes. Just viimast laadi suurtest kapitaalide ümbermahutamistest New-Yorgist Londonisse teatakse viimasel ajal kõneleda.

Teadagi, et kogu see kapitaalide väljavool Ühisriikidest võis sündida ainult Washingtoni valitsuse ja Federal-Reserve panga heatahtlikul kaasabil, sest tarvis oleks olnud ainult vähe diskonto-protsendi krui kõrgemale keerata, et kogu sellel liikumisel lõpp oleks olnud. Ameerikas saadakse sellest aga nähtavasti praegusel korral väga hästi aru, et seal käsitada olevaid vabasid kapitaale parem on mahutada väljamaale, kui sisemaal uut suurt tööstuse tõusu instseennerida, mis mõne aja pärast paratamata kokkulangemisega lõpeks, sest produktiooni

tõusu eeltingimises on kasvav tarvitus, mida kunstlikult luua võib ainult ajutiseks.

Eelmisest on arusaadav, miks Inglise pank Federal-Reserve pangaga mingisuguse ühise poliitika asjus enne tahab kokku leppida, kui lõpulikult naelsterlingit kullastandardiga siduda. Ilma Federal-Reserve panga heasoovliku kaasabita oleks see nimelt suurte raskuste ja vapustustega seotud.

Viimaste aastate Inglise rahapoliitika on olnud sihitud mitte nii palju naelsterlingi kulla-pariteedini viimise poole, kui lihtsalt olemasoleva hindade tasapinna fikseerimise poole. Ei ole tahetud luua mitte kindlat vahekorda naelsterlingi ja kulla, vaid naelsterlingi ja sisemaa kaubahindade vahel. See oli poliitika, mida Mr. Baldwin kord nimetas „non-flatsionistlikeks“ — poliitika ilma inflatsiooni ja deflatsioonita. Riigikassa tähtede liikumise järele otsustades on seda poliitikat ka sõna otsekohehes mõttes aetud, sest nimetatud kassatähti oli liikvel:

Jaauari algul	1925	295 milj. naelst.	
"	"	1924	291 " "
"	"	1923	294 " "
"	"	1922	318 " "

Seda poliitikat jätkatakse Inglismaal ka praegugi ja kui tahetakse naelsterlingi kulla-pariteeti dollari vastu kätte saada, ilma et hindade tasapind selle juures alla läheks, mis enesega paratamatalt kaasa tooks raske tööstuse kriisi, siis on selleks ainult üks võimalus olemas — hinnad Ühisriikides peavad tõusma. See on aga võimalik ainult Federal-Reserve panga kaasabil. Seda abi viimane nähtavasti ka ei keeldu andmast, sest hinnad Ühisriikides tõusevad vahetpidamata — ehk teiste sõnadega — kulla väärtus langeb. Nii on meil praeguse naelsterlingi kursi tõusu juures sisuliselt tegemist mitte naelsterlingi väärtuse tõusuga, sest siis langeks Inglise hinnad, mida ei sünni, vaid kulla väärtuse langemisega.

Läinud aasta kestel Naelsterlingi tõus on praegu kõik Euroopa ja teised Euroopa valuutad. roopa tähtsamad riigid omad valuutad kui mitte otse kulla alusele viinud, siis vähemalt kulla (dollarid) vastu stabiliseerinud. Nendele maadele on naelsterlingi tõus suurel osal juhtumistel suureks kergenduseks, sest et see nende eksporti Inglismaale elus-

tab ja sellega maksubilansi tasakaalustamist kergendab. Kui naelsterling 1923. aasta jooksul 4.63 pealt 4.25 peale langes, siis kannatasid selle all õieti kõige teravamalt teised nõrgemad Euroopa valuutad, mis ennast naelsterlingi najale toetasid. Viimase aasta tõus 4.25 pealt 4.79 peale mõjub muidugi vastupidiselt.

Euroopa valuutade kindlustamine, mis läinud aasta jooksul teostati ja millest aasta tagasi õieti unistadagi ei tohtinud, on nii suurelt osalt Ameerika rahapoliitika muutmise vili. Ehk küll Washington järeljätmatalt on seletanud, et tema ennast Euroopa sisemiste arvete õiendamisesse ei lase segada, on ometi Ameerika tegelikult sellest arvete lahendamisest sunnitud olnud osa võtma. Juba paar aastat tagasi, Austria saneerimise eel, andis Washingtoni senat prioriteedi rahvasteliidu laenule Austria-Ameerika võlgade ees. Dawes'i plaan Saksamaa saneerimiseks ei sisalda eneses midagi nii iseäranis geniaalset, et selleks just tarvis oleks olnud ülemere geeniusi välja kutsuda. Kuid iseasi on plaan ja iseasi selle teostamine; ning kes tahaks salata, et Euroopa ilma Ameerika abita iialgi ei oleks seda plaani teostada suutnud. Just selleks oli tarvis kutsuda asjatundjat üle lombi.

Et siin tegemist on Ühisriikide üldpoliitika sisulise muutusega võib oletada ka sellest, et telegraaf paari päeva eest teate töi riigisekretäär Hughes'i „ootamata“ lahkumisest, kes kogu aja Ameerika „non-commitment“ poliitika hing oli olnud. Tema järeltuleja Kellogg on kogu aja rahvasteliidu põhimõteteliste vastaste ja poolehoidjate vahe peal seisnud, otsides mingisugust keskteed, kuidas Ühisriigid Euroopaga maailma probleemide lahendamisel kompromissi võiks leida. Mõned neist kompromissidest leiti paari päeva eest Pariisis liitlaste vahelisel konverentsil, kus sisuliselt kõige tähtsamad olid muidugi telgitagused läbirääkimised Ameerika „pealtvaataja“ ja Mr. Churchill'i vahel. Et Ameerika siin oma endiselt seisukohalt ära nihkus, on suur samm edasi. Mingisuguse kompromissi on leidnud ka Mr. Montagn Norman New-Yorgis ja, nagu kuulda, mingisuguse kulla-laenu näol inglise valuuta toetamiseks.

Kõikide nende „plaanide“ (räägitakse ju praegu Dawes-plaanist Prantsusmaa jaoks?) ja kompromisside lühikene loogiline sisu on üks ja seesama. Ühisriigid on ära näinud, et ainukene võimalus oma laenusid Euroopalt tagasi saada on – Euroopale

raha laenata mingisugusel teisel teel. See laenamise protsess ongi juba nii kaugele edenenud, et detsembrikuu jooksul esimest korda kahe aasta sees kulla väljavedu Ühisriikidest suurem oli kui sissevedu. Arusaadav on, et kogu võlgade probleem sellega mitte lahendatud ei saa, vaid ainult viisakal kujul edasi lükatud. Keegi naljahammast ongi juba seletanud, et ameeriklased varsti näitliku tõenduse saavad selle kohta, kui sügav mõttetark oli ühe neegripanga president. Tema panka tuleb nimelt klient-neeger ja nõuab oma hoiusummat tagasi. „Kui suur see oli?“ küsib kassapidaja. – „Viiskümmend naela“. Otsitakse, kuid jälgi ei leita. Viimaks tuleb panga president ja küsib, kuna summa hoiule antud. „Kahe aasta eest“, vastab klient. „No jah, siis ma saan aru, miks teie hoiusummat meil enam ei ole – protsendid on kapitaaali selle ajaga ära sõõnud“.

Kõikuv kulla väärtus. Inglismaal juhivad asjatundjad õigusega tähelepanu selle peale, et kulla-standardini jõudmisega kõik raha-probleemid kaugeltki mitte lahendatud ei saa. Naelsterlingi väärtus saab ainult seotud kulla väärtusega. Viimane on aga ise pärast sõda äärmiselt kõikunud. Praegu on kuld ümarguselt 1½ korda odavam kui enne sõda, kuid 1920. aastal oli vahetõus 1:2½. Praegu on kulla väärtus, vastavalt hindade kerkimisele kuldvaluuta maades, jälle langemas. Ehk küll lihtne, ei ole kulla väärtuse langemise põhjus mitte kõikidele selge. Enne sõda oli kulla, kui vahetusvahendi, tarvitamine peaaegu üleilmne. Praegu on ta rahametallina tarvitusel ainult väga üksikutes punktides. Kulla, kui rahametalli, tagavarad on peaaesjalikult kogunenud Ühisriikidesse kui ainsale suuremale kuldvaluuta maale. Kuna kulla kõige suurem tarvitus oli just rahametallina, siis on nõudmine tema järele praegu hoopis väike, ning ainus koht, kus nõudmine olemas – Ühisriigid – on kullaga ülearuselt varustatud, nii et seal kulda kunstlikult tuleb ringvoolust eemal hoida, et tema väärtust mitte lasta veel vähem langeda.

Siin on Euroopa kulla-standardile tagasimineku nõrk punkt. Kuna nüüd hinnad Euroopas, kullas mõõdetult, stabiliseerunud on ümarguselt 1½ korda kõrgemal kui enne sõda, ja seda just sellepärast, et kuld vahetusvahendi funktsiooni on kaotanud, siis tuleb

uul hindade-revolutsiooni karta, kui Euroopa uuesti kulla juure tagasi pöörab ja kõik keskpangad kulda hakkavad nõudma oma emissioonide katteks, mis seni suurelt osalt kas hoopis katteta on ehk kaetud mitte kõlisesas kullas, vaid deviisides. Nii võib kulla-standardi juure jõudmine, mille poole instinktiivselt püütakse just selleks, et hindu ja üldse väärtuste vahet kordi stabiliseerida, enesega kaasa tuua just ümberpöörduvalt uusi suuri väärtuste kõikumisi.

Kiri toimetusele.

Austatud herra toimetaja!

„The Times Trade Supplement“ile“ kirjutatakse Inglise villatööstuse keskkohast Bradfordist: „Kudumismasinad seisavad Bradfordis väljamaa, iseäranis Prantsuse ja Saksa võistluse pärast, sest seal on tööjõud odavam, töötunnid pikemad, mitte nii kitsendavad vabrikuseadused, vähemad maksud ja madalam valuuta. Nägin hiljuti tüki kalevit Eestist, mis oli 2 shillingit yardist odavam, kui meie seda siin valmistada suudame. Tuleb küsida missugused on seal töötunnid, vabrikuseadused, tööliste kinnituskulud jne., sellega võrreldes, mis meie siin maksame.“

Inglise vabrikandil on õigus seda küsida, kuid vaevalt on vastus nende küsimuste kohta niisugune, et ta seletaks, miks Eesti riie Inglismaal konkureerib. Välja arvates madalamad tööpalgad, mille tagajärjeks on aga ka ühtlasi vähem töö produktiivteet, ei eksi meie vist palju, kui ütleme, et asjaolusid, mis Eesti riide Inglismaal võistlusvõimuliseks teevad, on kaks – esiteks see, et Eesti ettevõtted ennast ei amortiseeri ja teatud mõttes vanast rasvast elavad ja teiseks vististi peaaesjalikult meie kõrged tollid. Eesti tarvitaja maksab selle vahe, mis Eesti kalevi Bradfordis võistlusvõimuliseks teeb.

Meie majanduselu juhid peaksid sellest küll aru saama, et see enesetapmise poliitika on oma kalevit Bradfordi võistlema saata, ja et meie sellega kuigi kaugele jõuda ei või. Eesti-Läti tolliühthlustamisel peaks seda asjalugu tõsiselt arvesse võetama. Meie kõlevile tuleb oma mõõdukalt kaitstud sisemine turg kindlustada, kuid niiviisi kindlustada, et ta Bradfordi võistlema ei kipuks. Siis kaoks ühtlasi ka see meelega härm, mis niisugused, kuigi väikesed saadused, Inglise vabrikantide hulgas tekitavad, ja mis meile mõne teise, meile palju täht-

sama küsimuse otsustamisel palju paha võivad sünnitada. Läände, ja iseäranis Inglismaale eksporteerimine ei või meie tekiititööstusel kunagi eesmärgiks olla. Muidugi on meil küllalt tööstusharusid, mis hea eduga Inglismaale eksporteerida võivad ja missugust eksporti ka inglased palju parema meelega näevad.

Kõige austusega

Üks kalevi tarvitaja.

Ülevaated välisriikide majandus- lisest seisukorrast.

O. S.

1. Inglismaa.

Oma rahva iseloomule omase täpsusega on inglased hindamas enda praegust rahvamajanduslist seisukorda ja võrdlemas seda ennesõjaaegse olukorraga, et selgusele jõuda, missuguseid muudatusi on ilmasõda ja Euroopa riikide majanduslised kõikumised Inglise rahva majanduses tekitanud ning mil sihil need muudatused on areemas. Kuna selle riigi majandusline mõju Euroopas nii domineerivalt on ülekaaluv, ei ole mitte asjata temaga tutvuneda, seda enam, et sellekaudu saadud andmete võrdlemine meie, kui ka teiste välisriikide oludega iseäranis õpetlikku materjali võib pakkuda.

Et omale kindlat lähtekohta soetada, võtame alguses ülevaatlilikult kokku kõik andmed ennesõjaaegsete aegade s. t. 1913–1914 aastate kohta.

Ennesõjaaegsed andmed:

Elanikkude arv	
Ühendatud kuningriikides	46 miljonit
Inglasi, asumaadel	15 „
Üleüldse asumaadega kokku	449 „
Kaubalaevastik	19 milj. brutto t.
Väliskaubanduse väärt. aastas	£ 1.400 milj.
Investeerimised väljamaal	£ 4.000 „
Sissetulek nendest, aastas	£ 200 „
Rahvusline varandus	£ 16.500 „
„ aastane sissetulek	£ 2.400 „
Hinge peale varandust	£ 358.15/-
„ „ sissetulekus	£ 52.3/6

Ilmasõja mõjud Inglise majanduse peale ei ole mitte väiksed olnud, kui arvesse võtta, kuida riigikaitse, sõja – mere – ja lennuväekulud sõja läbi tõusid.

Riigikaitse (sõjavõimude) kulud pöevas.

Ennesõjaaegsed	£ 200.000
Sõja algul	„ 1.000.000
1-st aprillist 5 maini 1917.	„ 7.457.000
Peale seda kuni märts 1919 a. £ 6.000.000–7.500.000	

Niisugused hiiglaväljaminekud, mis osalt laenuga, osalt inflatsiooni näol kaeti, viisid varsti majanduse tasakaalust välja, mida järgmised andmed tõendavad:

	Üleüldise kaupade hinna indeks.	Kõikumised + ja – 0,0%/0-des
1914 (enne sõda)	85,1	
1920 aprillil	266,1	+ 213%
1921 oktoober	138,4	-- 48%
1922 „	127,9	– 7,6%
1923 november	134	+ 4,8%
1924 september	141,3	+ 5,5%

Inflatsioon, mis kaupade hinnad üles ajab, annab ennast ka teisiti tunda. Kõige pealt tõuseb panga laenu protsent 3% pealt 7% peale, üleüldine palga summa tõuseb 1915 ja 1920 aastate vahel £ 714 miljoni võrra, s. o. 30% ennesõjaaegsest rahvus-sissetulekust.

Võrreldes rahvuslisi sissetulekuid ja kaupade hinna indeksi sõjaaastatel saame huvitavad võrdarvud naelsterlingi ostujõu kohta:

	Rahvusl. sisse- tulek milj. £	Indeks	Sissetuleku reaalväär.
Enne sõda	2400	85,1	100
1920	4600	266,1	61,3
1922	3000	127,9	77,5
1923	3300	134	87,0

Sellest näeme, et sõja lõpul 1920. aastal, sissetuleku arvulisest tõusust hoolimata, selle reaalkäärtus oli ainult 61,3% ennesõjaaegsest ning tõusis 1923. a. lõpuks 87% peale. Ühes sellega tõusid muidugi välisvõlad riigi eelarve ja muidugi teada, iga kodaniku väljaminekud ja maksustamine.

1914. a. eelarve järele oli riigi budget umbes £ 200 miljoni ja riigivõlad umbes £ 700 miljoni. 1924. aastane eelarve on £ 794 miljoni ja võlad £ 7.680 milj. Võlgade kõige suurem tipp oli detsembril 1919–£ 8000 milj.

Võrdluseks toome riigi budgeti enne ja pärast sõda:

Kulud (milj. £)	1913/14 a.	Eelarve 1924/25 a.
Riigi võla protsendid	24,5	350
Muud kohustused	12,8	34,8
Sõjavägi	28,3	45,0
Merivägi	48,8	55,8
Lennuvägi	—	14,5
Siseministeerium	53,9	227,6
Tolli, aktsiisi ja maksu aparaat	4,5	11,2
Post	24,5	51,1
Kokku	197,3	790,0

Tulud (miljon £)		
Toll	35,4	101,8
Aktsiis	39,6	135,9
Automaksud	—	15,6
Riigimaksud	27,3	56,0
Templimaksud	9,9	21,0
Maa- ja majamaks	2,7	1,2
Sissetulekumaks	47,2	326,0
Ülemääraste ja ühisuste tulude maks	—	28,0
Post	35,9	54,4
Laenude protsendid	—	12,2
Mitmesugused tulud	—	41,9
Kokku	198,0	794,0

Rahvusline sissetulek sai järgmiselt ära tarvitatud:

Rahvuslised kulud 1907. aastal.	Milj. £	0/0 tervest sissetulekust
Sõök, jook, tubak	483,2	22,4
Riided	248,2	11,5
Majad	246	11,4
Maksud	184	8,5
Teenijad ja professionaalide abi tarvitamine	100	4,6
Mitmesugused kulud	186,3	8,6
Liikumine, ühendus	200	9,3
Kokku	1.647,7	76,3

Vaba kapitali kasvamine	180	8,3
Uued investeerimised kodus	150	7,4
Uued investeerimised väljamaal	176	8,0
Kokku	2.153,7	100,0

Kõige pealt tuleb tähele panna, et elu-ülespidamine ja teenijad ainult poole terve sissetulekust ära tarvitavad, maksud ainult 8,5% kuna 23,7% sissetulekust ülejääb ja kapitaliks kogub, millest suurem osa investeeritakse – s. o. ettevõttesse mahutatakse.

Kuid see jõukuse pilt muutub hoopis teiseks, kui vaatame, kuda sai ära tarvitatud 1923. a. sissetulek:

Rahvuslised kulud 1923. aastal.

	Milj. £	% tervest sissetulekust
Sõök, jook, tubak	790	23,9
Riided	470	14,3
Majad	360	10,9
Maksud	640	19,4
Teenijad ja professionaalide abi tarvitamine	160	4,8
Mitmesugused kulud	260	7,9
Liikumine, ühendus	300	9,1
	2980	90,3
Vaba kapitali kasvamine, uued investeerim. kodus, uued investeerimised väljamaal	320	9,7
Kokku	3300	100,0

Elukallidus annab ennast tunda, ülespidamine ja riided on kallimad. Elukortrite peale kulutatakse, aga koguni vähem – üüriseadused. Maksud on tõusnud £ 456 miljoni võrra ehk 248%, seega kaks ja pool korda suuremad, kui enne sõda, ning neelavad peaaegu viiendiku rahvuslises sissetulekust. Kapitali kogumine kahaneb 23,7% pealt 9,7% peale kogu sissetulekust. Rahva jõukus on tuntavalt kahenenud, peaaesjalikult suuremate maksude tõttu.

Maksubilansid, enne- ja pärast sõjaaegsed, annavad järgmise võrdleva pildi. (Milj. £)

	1913. a.	1923. a.
Puhas sissetulek väljamaa investeerimistest	210	150
Puhas sissetulek laevandus.	94	110

Komisjonid	25	30
Muud tulud	10	10
Kokku nägemata eksport	339	300
Sissevedu on väljaveost suurem	158	203
Ülejääk	181	97

Uued välislaenuid, mis aasta jooksul Londoni turul mahutatud	198	136
--	-----	-----

Huvitav on jälgida, et laenusid on mahutatud rohkem, kui maksubilansi ülejääk lubaks. Vististe on veel osa sissetulekuid arvestamata jäetud, nagu reisijatest, erakapitali investeerimised jne., mille läbi maksubilans veelgi paraneks.

Kui küsime, milles seisab rahvusline sissetulek, mis meil eelpool naelsterlingites hinnatud, siis võime järgmiste andmetega opereerida: (Miljonites)

	1913. a.	1919. a.	1923. a.
Sõetoodang, tonni	287	219	278
Puuvillariide eksport ruutyardi	6.847	3.410	4.141
Laevu vette lastud tn.	194	193	0,68
Terase produktsioon, tonni	7,7	7,9	8,5
Laevaveo tonnaash, mis Inglismaale sisseklaaritud	116,9	64,8	116,8
Eksportkaubandus, kalkuleeritud 1913. a. hindega £	525,2	288,1	404,4
Kaubavedu Inglise raudteedel, tonni	67,8	68,3	62,8

Kuid nende hüglarvude peale vaatamata konstateerivad Inglise autorid tööstuse tagasiminekut. Kõige pealt puuvilla saaduste valmistamine on vähenenud ja praegu on sellel alal 811.602 tööta töölisi ehk 14%. Põhjuseks on toorepuuvilla hindade tõus 6 pensi pealt nael kuni 13 pensi peale (kõige kõrgem tõus 22 pensi). Selle läbi on puuvillariide shirtingi hind, mille peaosija on India, tõusnud 125% võrra. Et aga Indiast väljaveetavate kaupade hinna tõus on ainult 33%, ei suuda India enam niipalju osta kui enne. Teine vähenemine on villase riide tööstuses märgata, – jällegi tarvituse kokkuhoidmise tõttu.

Kolmandaks väheneb rauatööstuse eksport, selle läbi ka produktsioon, sest et

Prantsuse konkurents, kellel Elsass-Lotringen ja Saarimaa käes, ennast tublisti tunda annab.

Neljandaks on laevavedu märksa vähem, kui enne sõda ja on aina vähenemas.

Juuli 1922. Juuli 1923.

Üleüldine maailma tonnaash.	9 milj. t.	8 milj. t.
Sellest Inglise sadamatesse	1,03 „	0,45 „

Viiendaks on märgata töö intensiivsuse vähenemist, mille näiteks söetoodangu valime.

	1913. a.	1923. a.
Toodang milj. tonni	287	278
Töölise arv	1,11 milj.	1,15 milj.
Toodang ühe töölise peale aastas tonni	259	243

Ühe töölise peale on toodang aastas 16 tonni süsa vähem, kui enne sõda. Kuna see töö intensiivsuse vähenemine ka teistel aladel on märgatav, elamise standart aga kõrge, — siis on Inglise tööstusel, iseäranis metallitööstusel — raske väljamaaga konkureerida, ning mitmed asutused Inglismaal, näiteks raudteed, mahutavad oma tellimisi väljamaale.

Kõiki majanduslisi raskusi kokku võttes arvab Mr. Edgar Grammond, kelle andmeid peajasjalikult tarvitasime, et normaaloludele tagasipööramist raskendavad järgmised asjaolud: esiteks Venemaa ja Kesk-Euroopa majandusline kokkuvarisemine, teiseks raha kursi langemised Prantsusmaal, Belgias, Itaalias, Argentinas, Brasiilias, Hiinas ja teistes maades ja kolmandamaks, need takistused, mis tehakse vaba-kaubandusele väiksetes riikides, mille olemasolemine tänu võlgneb Versailles rahulepingule. Kuid sellegi peale vaatamata on London kõige tagajärjericcamalt töötav rahaturg ning on tagasi võitnud oma domineeriva seisukoha rahvusvahelises rahanduses.

Kaubandus-tööstuskojast.

K².

Ülesandeid tosin punkta seaduses. To- sin lühikesi punkta. Need on aga seaduse- punktid ja nende kohta võib niisama palju

kirjutada, nagu kümne käsu kohta, mis vanas testamendis toodud. Nagu käsk võib olla surnud, nii võib ka moodne seaduse- punkt eluta olla. Enne kui ei ole näinud, kudas need punktid ellu viiakse, võib ainult ettekujutust mängida lasta.

Meie senised äriemeeste organisatsioonid olid seni õieti sellepärast elujouetud, et neil ei olnud ainelist jõudu. Annavad inimesed ainult oma vabast ajast mõne tunni nädalas seltsile, see on enam mäng kui tõsine töö. Neil organisatsioonidel ei olnud jõudu palgata töötajaid, kes oleks kõik oma tööjõu organisatsioonile annud. Kõige rohkem suudeti ainult sek- retäär pidada ja üks kaks preilit, kes masi- nal kirjutasi. Mis võib niisugune orga- nisatsioon ära teha? Mõned väikesed asjad.

Kaubandus-tööstuskoda astub teisema- tes tingimistes elusse. Temal on mõned miljonid kindlat sissetulekut tarvitada. Tal ei ole vaja oma ametnikka saata liik- mete juure nuruma, et olge head andke meile mõni sada, siis saame jälle päeva edasi. Tema võib juba häid tööjoudusid ametisse võtta ja tal on seejuures parem seisukord kui riigiasutusel. See külg on töö juures tähtsam kui meil harilikult arvatakse.

Tööjõu poolest saab kaubandus-tööstus- koda olema varustatud. Küsimus seisab ainult organiseerimises ja tööjoudude leid- mises.

Nüüd ülesanded ise.

Kaubandus-tööstuskoda peab ülesande järele oma arvamised ja soovid kaubanduse ja tööstuse tarviduste kohta valitsus- ja omavalitsus-asutustele teatavaks tege- ma ja aitama uute seaduste, mää- ruste, kaubalepingute jne. kavade juures nõu pidada.

Mõne reaga on see ülesanne õeldud, aga tegevuses kujuneb see ülesanne suureks. Esitajad, kes välja lähevad seisukohti kaitsma, peavad saama kaubandus-tööstuskojast багаaši kaasa. Vaielustes hävineb see ära ja tuleb uut muretseda. See annab põne- vat tööd ajudele ja masinatele. Ärgu nu- risegu laiad äriemeeste ringkonnad kui nemad sellest tööst suurt midagi ei näe. Tema ei loo asja, millel oleks ärimärk küljes, nagu vabrik seda teeb. Aga tema otsustab siiski, kas ettevõtte kuluga töötab.

Ta on seesama, mis kalkuleerimine tööstuse saaduste valmistamisel.

*

Üks ülesanne on uuel asutusel kaubanduse ja tööstuse kohta igasugu teadete ja andmete kogumine, nende statistiline ümbertöötamine ja avaldamine. See ülesanne seisab esimesega kõige lähemas ühenduses. See töö viib kaubanduskoja laia maailmaga ühendusesse. Maakera ei paista meie aja inimesele küll enam liiga suur ja inimesed tahaksid juba teistele planeetidele külla minna, aga ta on siiski küllalt suur, et tema peal seda kõike tunda, mis ärimehel vaja. Ei jatkuks kaubanduskoja sissetulek selleks, et seda ainult ülesannet laiemas ulatuses täita. Isegi meie Eesti – kes teda tunneb? Teda aga peaks tundma, peaks nii tundma, nagu igaüks oma tarvidusi ja võimist enam vähem tunneb.

*

Kaubandusliikude kommehete ja mõistete selgitamine ja registreerimine. Selle ülesande täitmist ootab meilt väljamaa. Kaubandus-tööstuskoda peaks ta esimeses järjekorras ette võtma.

*

Kaubandusele ja tööstusele üldkasulikkude asutuste ellukutsumine, ülevalpidamine ja valitsemine on üks kaubandus-tööstuskoja ülesannetest. Selle juures võib tulla palju kavatsusi, mille täideviimisel kulud piiri panevad. Tahaks ainult näidata mõne asutuse peale, mis meil puuduvad. Üks on meie kaupade mustrite ladu, niisugune alaline väike messe, nagu meie seda suuremal kujul harva peame. „Ärimeeste kodu“ asutamine pealinnas oleks ka tarvilik ja kaub.-tööstuskoja rahvalikuks tegemiseks soodne. Ka vanade äriteenijate jaoks on oma „kodu“ vaja. Ja siis – aitab kui esialgu needki nimetatud.

*

Kaub.-tööstuskojal on veel terve rida teisa ülesandeid. Seal on kaubandusregistri pidamine, börsede asutamine, asjatundjate juhatamine, vahekohtute asutamine, krediidivõime kohta teadete kogumise ja andmise korraldamine j. m., mis kaub.-koja eesmärgile vastavad ja koja peale pannakse. Need annavad igaüks oma jao tegevust.

*

Nüüd tekib küsimine: Uus suur asutus tuleb juure, otse nüüd, kus meil riiklistes asutustes koosseisusid vähendatakse. Kas ei lange mõned kaubandus-tööstuskoja ülesanded mõnede juba olevate asutuste ülesannetega kokku, nii et üht ja sama tööd kahes kolmes kohas hakataks tegema?

Selle küsimuse jätame siinkohal esialgu lahtiseks. Jäägu ta asutuste eneste vahel otsustada, kudas nad tööd jaotavad. Tööjõudu meil pillata ei ole.

Niipalju võib siiski juba nüüd otsustada, et kaubandus-tööstuskoda oma ülesannetega laiemas ulatuses astub tühja koha peale, eriti nende huvide poolest, mis temal on.

*

Majanduslises võistluses ei taha Eesti maailma võitma minna, küll aga oma olemasolu kindlustada. Selles võistluses peab kaubandus-tööstuskoda meie äritegelased esimesesse rinda rakendama. Viimased oma poolt seavad selged pead ja soojad südamed etteotsa. Võidupärjad ei jää siis tulemata.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud kirjandus.

„Majaomanik“ nr. 1. 1925. a.

„Ronk“ nr. 3. 1925. a.

„Vaba Sõna“ nr. 1. 1925. a.

Kroonika.

Eesti.

Kaubalaevastiku soetamiseks 200-miljoniline riiklik laen. Kuna Eesti kaubalaevastik ilmasõja raskuste all õige palju kannatada sai, ja need kaotused kõige valusamalt meie vaesema rahvakihhi, ni-

met rannaelanikkude – merimeeste juures tundsid, on nüüd mereasjanduse peavalitsuse poolt vabariigi valitsusele esitatud seaduseelnõu kaubalaevade soetamiseks anlava laenufondi asutamise kohta, mille ülesandeks eeskätt üksikutele merimeestele võimaldada kergendatud tingimistel riigilt laenu saada uute

laevade soetamiseks, ehituse — ehk jälle osu teel. Et nimetatud laenusoovijate tung kindlasti õige elav saab olema, ei saa laenufoondi summat 200 miljoni marga suuruses mitte suureks pida.

„Kaja“ 11. jaan. 1925

Tartu linna elektrijaama kavatsetakse põlevkiviga kütma hakata. On üles võetud küsimus, kas poleks kasulikum linna elektrijaama põlevkiviga kütma hakata, mis praegusest küttematerjaalist märksa odavam tuleks. Muidugi tuleks siis kütte sisseseadet muuta ja mõningaid muid muudatusi elektrijaamas ette võtta.

„Postim.“ 13. jaan. 1925.

L. Scheeri tubakavabrik tegevust alustanud. 12. skp. algas hiljuti Tallinnas asutatud L. Scheeri tubakavabrik oma tööd. Vabriku sissesead on kaunis moodne ja masinad uuestisteemilised. Nagu kuulda, on vabrik omale ülesandeks seadnud kindlasti väljaspool frustri tööle hakata. Ühes sellega saadab ta oma saadused 50% odavamalt, kui trustivabrikud, turule. Uuel vabrikul olevat juba suuremal arvul tellimisi. Töölisi on vabrikus 40, peale selle veel kartonaashi-töökojas 35.

„Pvl.“ 13. jaan. 1925.

„Varrak“ jääb edasi töötama. Kirjastustühisuse „Varraku“ administratsioon tegi hiljuti otsuseks, et ühisus, mille majandusline seisukord omal ajal kaunis raske ja mille tegevuse lõpetamine väga võimalik paistis olevat, siiski oma tegevust tulevikus jätkab.

Kuuldavasti ulatavat ühisuse äriiline aktiiva tehtud kokkuvõtte järele üle passivo — võlgade ja kohustuste.

„V. Maa“ 14. jaan. 1925.

Vanaraua realseerimine ja väljavedu. Sadamehased saavad lähemal ajal umbes 20 000 puuda vanaraua Inglismaale. On otsustatud Hiiumaal olevad Tõhkuna kindlustused lõmmutada, kus rohkesti vanaraua vedelemas

„Pvl.“ 14. jaan. 1925.

Asunikude raskused inventaari laenude tasumisel. Vastava valitsuse otsuse põhjal kuulusid asunikku 1924. a. inventaari laenude normid täies ulatuses tasumisele 1. novembriks m. a. Nagu nüüd selgunud, on nimetatud inventaari laenude tasumise tähtaeg paljudele asunikku ülesaanata raskusi teinud, arvesse võttes, et läinud aasta hilise sügise tõitu põllusaaduste müügil ja turule toimetamine raskustega seotud oli. Põllutöminister seda olukorda kaaludes on otsusele jõudnud, et laenude tasumise tähtaja pikendamine, milline tähtaeg oli 1. novembril 1924. a., tarvilik on kuni 1. märtsini 1925. a. Sellekohase ettepaneku on põllutöminister vabariigi valitsusele esitanud.

„Pvl.“ 15. jaan. 1925

Inglise kapitaal Eestis põlevkivitööstuses teed otsimas. Inglise parlamendiliige sir. Philip Dawson, kes teatavasti Eestisse sõitis siinsete majandusolude uurimise otstarbel, on isiklikult ja ühe Inglise rahameeste grupi ülesandel huvitatud ka Eestis põlevkivitööstusest, kuhu tahetakse sellekohase kokkuleppe järele suurem summa Inglise kapitaali mahutada.

„Pvl.“ 14. jaan. 1925.

Tänavune näitus-mess 15–24 aug. Kaubandus-tööstus ja põllumajandusliste ringkondade soovil saab tänavune näitus-mess ära peetud kaubanduslikes tegevuses elavamal ajal, kui senised — augustikuu teisel poolel. See jääks ka tulevaste näitusmesside ajaks.

Näitus-mess saab ühendama kõik senised osakonnad täielisel määral kodu- ja väljamaa kaupade tarvis.

Uudisena on juure võetud kaubanduslike eesmärgiga puht põllutöö osakonnad, lisaks senini olnud ümbertöötatud põllutöö saadustele. Eriti võiks nimetada fookarja, bacon'i sigu, lindusid, seemneid, põllukultuuri parandamise abinõusid j. n. e. Siin võib välja panna loomi, saadusi ja asju samuti müügi- kui ka demonstreerimiseks. Eri- ja uudisena on bacon'i sigade osakond, kus ka auhindasid antakse, et arendada meie põllupidajate keskel bacon'i välja-vedu. Sama tähtis on või osakond, kus ka kõik saab tehtud, et „Eesti exportivõli“ nime tõsta. Huvitavad saavad olema väljapanekud arenenud põllutöö maadest, Soomest, Daanist, Saksamaalt j. n. e.

Samuti on uudisena mõnelele näituse väljapanekutele auhindade määramine, mitmetes osakondades. Auhind saab sellega oma väärtusesse tõstetud ning ainult väärilise saadusele antud, mida võib ära kasutada ka väljamaal

Näitus-messi vääriliseks korraldamiseks Eestis tööstuse, põllutöö ja kaubanduse saadustega peaks kõik vastavad ettevõtted ja organisatsioonid juba aegsasti ette valmistama, sest näitus-mess on meie kaugemale turu leidmiseks ja tutvustamiseks esimese järgu tähtsusega. Näitus-mess on ka mõjuvaks abinõuks tööstuse, põllutöö ning kaubanduse arendamiseks, samuti väärilisel, kui arvuliselt.

Näitus-messil on loota laialdast väljamaa osavõtmist eriti meie naabrimaadelt ja Skandinaaviast.

Tallinna sadama tegevus novembrikuus 1924. (Riigi statistika keskbüroo andmetel). Tallinna sadamasse on novembris tulnud kokku 250 laeva 50.656 netto rgt. mahutavusega. Neist oli kaugesõidu laeva 136 (43.391 rgt.). Välja on läinud sama aja jooksul 272 laeva 58.636 netto rgt. mahutavusega (kaugesõit — 142 laeva 52.208 rgt.).

1924. a. novembrikuu jooksul tulnud laevade hulgast oli laadungiga 102 kaugesõidu laeva 32.854 netto rgt. mahutavusega, ja väljaläinud laevadest — 119 kaugesõidu laeva — 42.205 rgt. mahutavusega.

Riikide järele jagunevad 1924. a. novembris Tallinnas käinud laevad järgmiselt:

Rahvusline lipp	Kaugesõit			
	Tuli sadamasse		Läks sadamast	
	Arv	Mahu n. rg. f.	Arv	Mahu n. rg. f.
Eesti	64	7.139	59	6.620
Belgia	—	—	1	1.581
Daani	6	4.386	10	6.876
Inglise	6	7.876	9	10.800
Läti	6	3.436	6	3.436
Norra	1	520	2	945
Prantsuse	1	1.201	1	1.201
Rootsi	3	567	2	400
Saksa	21	11.414	23	13.334
Soome	28	6.852	29	7.015

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

27–31. detsembrini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupe.

16 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 206,1 tonni ja 8 saadetust bagaashkaupe, kaal 197,5 klgr.

2. Transiitkaupe.

1 saadetus raamatuid, kaal 51,6 klgr.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

69 vagunit linu, kaal 642,5 tonni; 2 jäävagunit tapetud anedega, kaal 16,8 tonni; 10 vag. loomatoidu kooke, kaal 136,1 tonni; 13 vag. linaseemet, kaal 212,7 tonni ja 1 vag. takke, kaal 5,6 tonni.

Kokku Venemaalt tulnud 95 vagunit kaupe ja 8 saadetust bagaashkaupe, kaal 239,5 klgr.

1-7. jaanuarini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupe.

16 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 212,2 tonni ja 2 platvormi masina osasid, kaal 21,4 tonni. Kokku 18 vagunit eksportkaupa ja 16 kohta bagaash-kauba saadetusi, kaal 577,3 klgr.

2. Transiitkaupe.

2 vagunit karborundumi, kaal 33,3 tonni.

Üldse kokku Venemaale saadetud 20 vag. kaupasid.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

22 vagunit linu, kaal 218,3 tonni; 12 vag. takku, kaal 72,4 tonni; 2 vag. linaseemet, kaal 32,8 tonni; 5 vag. loomatoidu kooke, kaal 81,8 tonni; 6 tsisterni bensiini, kaal 65,0 tonni; 2 vag. maisi, kaal 33,1 tonni ja 1 vagun kanepit, kaal 6,5 tonni.

Kokku Venemaalt tulnud 60 vagunit kaupe, 6 saadetust bagaash-kaupe, kaal 125,4 klgr. ja 7 kohta suure kiiruse kaubasaadetusi, kaal 381 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

27-31. detsembrini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

2 vagunit vabrikumasinade osadega, kaal 6,9 tonni ja 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 738 klgr.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun linu, kaal 4,8 tonni; 1 vag. suhkrut, kaal 15,9 tonni; 1 saadetus püssirohtu, kaal 433 klgr.; 1 saadetus mitmesugust segakaupa, kaal 216 klgr.; 1 tsistern bensiini, kaal 11,2 tonni; 2 saadetust raudpolite, kaal 1042 klgr. ja 1 saadetus nahka, kaal 755 klgr.

1-7. jaanuarini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

1 vagun 22 elus seaga; 3 saadetust Tartu „Pain Normal“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, kaal 1163 klgr.; 1 saadetus mitmesugust pudukaupa, kaal 511 klgr.; 2 saadetust puuvillast riidet, kaal 1765 klgr.; 1 saadetus üks mootor, kaal 284 klgr.; 2 saadetusi kujutatud vasikanahku, kaal 1440 klgr. ja sega vagun linu ja takke, kaal 5,9 tonni.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit suhkrut, kaal 26,0 tonni; 1 tsistern bensiini, kaal 12,3 tonni; 1 saadetus valmis nahkaupa, kaal 520 klgr.; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 885 klgr.; 1 vagun raudtraati, kaal 11,0 tonni; 1 saadetus lambavillu, kaal 998 klgr.; 1 saadetus masina osasid, kaal 116 klgr.; 1 vagun heeringaid, kaal 10,9 tonni; 1 saadetus villaseid lõimi, kaal 157 klgr.; 1 saadetus maalrivärve, kaal 244 klgr.; 1 vagun nisujahu, kaal 16,4 tonni; 1 saadetus ultramariini, kaal 351 klgr.; 1 vagun segakaupa, kaal 2867 klgr. ja 1 tsistern petroleumi, kaal 12,3 tonni.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

Detsembrikuu jooksul on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupe.

127 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, 5 vag. soolakaala ja 1 vagun majakraami.

Kokku 133 vagunit eksportkaupe ja 96 saadetust bagaashkaupa, kaal 4284,8 klgr.

2. Transiitkaupe.

4 vagunit segakaupa, 1 vag. koreelahutajatega; 4 vag. aniliinvärve ja 1 vagun raamatuid.

Transiitkaupe kokku - 10 vagunit.

Kokku Venemaale saadetud eksport- ja transiitkaupe - 143 vagunit.

Sama kuu jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

315 vagunit linu, 49 vag. linaseemet, 43 vag. takku, 31 jäävagunit tapetud anesid, 26 vag. loomatoidu kooke, 10 tsisterni naftat, 5 tsisterni petroleumi, 2 vag. päevalille seemneid ja 1 vagun kanepit.

Kokku Venemaalt tulnud 482 vagunit kaupe ja 80 saadetust bagaash-kaupe, kaal 3283,5 tonni.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

Detsembrikuu jooksul on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

19 vagunit segakaupa, 10 vag. tsementi, 3 vag. oire, 3 vag. Tartu „Pain Normal“ leivavabriku küpsetatud teraleiba, 2 vag. hobustega, 2 vag. nisujahu, 2 vag. linu, 2 vag. vabriku masina osadega; 1 vag. parkimata lambanahku, 5 vag. vanu kalitse, 1 vag. vaguniratta paaridega; 1 vag. jõhvikaid ja 1 vag. vaipadega.

Kokku Lätimaale saadetud 52 vagunit kaupe.

Sama kuu jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

33 vagunit segakaupa, 9 vag. suhkrut, 4 vag. saiajahu.

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Rootsi.

Tööstuskonfliktid. Rootsis on praegu 3 tööstusalal, nimelt tekstiil-, ehitusmaterjali ning töökodade

tööstustes uuest aastast peale lockoudid lahti puhkemas, kui selleks ajaks kokkuleppele ei jõuta, mis praegu võimata paistab olevat. Konfliktid on tekkinud üldiste kollektiivlepingute uuendamistel, kus tööandjate ning tööliste nõudmised üksteisest niivõrd lahkuminevad on olnud, et tööandjad lockoudid välja on kuulutanud.

Töökodade konfliktit tekkimisel moodustas valitsus lepituskomisjoni, kelle esimehiks Rootsi Helsingi saadik Elmquist kutsuti. Praegu peetakse seal läbirääkimisi, kuid ei ole veel teada, kuidas need lõpevad.

Tekstiiltööstuses kuulutas Rootsi tekstiiltööstusühingu juhatus lockoudi 20 skp. välja ning sai selleks ka Rootsi tööandjate ühingu nõusoleku. Konflikt puudutab 28 kuni 29.000 töölist ning viimaste arv suureneb veel, kui tekstiiltööstusühingu otsusega ka need tekstiiltööstused ühinevad, kes praegu ühingu liikmed ei ole.

Ehitusmaterjali tööstuses lockoudist puudutatud tööliste arv ulatab kuni 6000.

Muidugi võtab valitsus kõik abinõud tarvitusele, et konflikte niipea kui võimalik lahendada.

Rootsi ametlik esinemine Riia messil 1925. a. Rootsi põllumajanduse peavalitsus (Landbrykssstyrelse) esines valitsusele ettepanekuga 1925/1926. a. eelarvesse Rkr. 65.000 Rootsi tööstus- ning põllumajandustoodete väljapanemisteks piiririikide kaubamessidel toetust määrata. Riia 1925. a. messil esinemiseks on landbrykssstyrelse 15.000 Rkr. määranud, missugune otsus ka Kommerskollegiumi poolt heaks kiidetud on. Sellega kooskõlas esineb Rootsi Riia messil omas paviljonis.

Rootsi esinemine Pariisi 1925. a. kunst-tööstusnäitusel. Rootsis valmistatakse juba käesoleva aasta algusest peale Pariisi 1925. aasta kunst-tööstusnäituse vastu ette. Loodetakse nimelt, et Rootsi hästi arenenud kunsttööstus Pariisis rohkelt poolehoidu leiab, mille tõttu eeltoetused näitus mitte ainult propaganda võimalusena, vaid ka majanduslikult Rootsi jaoks väga tähtis tohiks olla. Rootsi kunstkaasitöö seits, kes näitusel Rootsi osakonna korraldajaks, saab selleks abiraha Rkr. 215.000: - suuruses, misugusest summast Rkr. 15.000: - Kommerskollegiumi poolt hiljuti heaks kiidetud ning valitsuse poolt vist ka kinnitatakse, kuna Rkr. 200.000: - juunist kuni augustini 1925. a. „kuningliste teatrite aktsiaseltsi“ poolt korraldatava rahalise loterii läbi saadakse.

Kristiania 1924. a. kaubamess. Hiljuti väljantud Kristiania 1924. a. kaubamessi aruandest järgneb, et messil 202 väljapanijat on olnud ning et messi 7.000 ostjat ning 61.000 isikut vaatamas on käinud. Huvi messi vastu on tublisti langenud, mis sellega seletatav, et paljudele väljapanijatele mess ainult kahju on toonud, kuigi salata ei saa, et teiste edu aimuüksi messi arvele tuleb kirjutada.

Messi juhatus on, arvesse võttes Norra tööstuse praegust seisukorda, soovivavaks pidanud messi 1925. aastal mitte korraldada, mis esialgu ainult soovivaalduks, kuna natuke varajane on küsimust juba praegu lõpulikult ära otsustada. On ka kavatsusi messi tulevaks aastaks mujale, näit. Bergenit, üle viia, kuid need kavatsused on niisuguste raskustega seotud, et nad teostatavad pole.

Rootsi novembrikuu väliskaubandus. Sissevedu oli väljaveost 5,4 milj. krooni võrra suurem, 18,3 milj. kr. vastu novembris 1923 ning 7,4 m. k. vastu käesoleval oktoobril. Üldine sisseveo väärtus

ulatab kuni 128,8 m. kr., mis novembriga 1923 võrreldes alanemist 0,6 milj. kr. võrra tähendab, kuna väljavedu, Rkr 123,4 milj. kr., 12,3 milj. kr. võrra suurem oli, kui novembris eelmisel aastal ning 1,3 milj. kr. võrra, kui oktoobris käesoleval aastal. Jaanuarist novembrini on üldse sisse veetud 1.282,2 milj. kr. eest ehk 49 m. kr. eest rohkem, kui 1923 sama aja jooksul. Väljaveo väärtus on eelmise aastaga võrreldes 117 milj. krooniga 1.127,9 miljoni kroonini suurenenud. Seega jääb 11 kuu väliskaubanduses 154,3 milj. kr. suurune sisseveo ülejääk järele, missugune on 68 m. kr. võrra vähem minev aastast.

Teated ettevõtete tegevusest.

Eesti Meripanga a/s. likvideerimiskomisjon teatab, et komisjon asub 1. jaanuarist 1925. a. esimehe, vann. adv. abi S. Pauli kontoris, Tallinnas, Lai t nr. 28, k. 3 (kõnetr. 28-16) ja vastuvõtmine on kl. 10-11 homm.

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

Eesti tootlus aktsiaselts „Chleboprodukt“. Tegevusala: Kauplemine Eesti vabariigis ja väljamaal põllumajanduse tarbeasjadega, viljaga, teraviljaga, koloniaalkaupadega ja söögiga: oma ehk komisjoni arvel; väljamaa tootlusfirmade esitamine Eestis, millede eesmärk on import Eestisse ja eksport Eestist; toiduainete produktide eksport, import ja transiitkauplemine oma nimel ja oma arvel igasuguste toiduainetega. Asutajad: Max Klompus, Isak Benenson ja Miron Brodsky. Põhikapitaal: Mk. 5.000.000, mis jagatud 5.000 akts. 6 Mk. 1.000.

(R. T. nr. 1/2-1925. a.)

A/s „Põhja kaubanduse ühing“. Tegevusala: Igasuguste ehitusmaterjalide, metallide, õlide, keemikaupade, küttematerjalide, vabrikusaaduste, koloniaalkaupade ja teiste kaupadega kauplemine Eestis ja väljamaal, oma ja vahetaliituse arvel. Asutajad: Otto Mollis, Anton Teetsov ja Arthur Uibopuu. Mk. 25.000.000, mis jagatud 2.500 akts. 6 Mk. 10.000.

(„R. T.“ nr. 5-1925. a.)

Ärikalender.

25. jaanuaril.

A/s „Räpina paberivabrik“ aktsionäride era-korraline peakoosolek kell 11 e. l. Tartus, Suurturg nr. 3 advokaatide büroo ruumides.

Uued seadused ja määrused.

Transiidivabaduse konventsiooni ja põhimääruste kinnitamise seadus on avaldatud „R. T.“ nr. 1/2-1925. a.

Rahaministeeriumi määrus piiritusvabrikute nõude mahutuste vahekorra muutmiseks. 21. oktoobr. 1922. a. antud ja „R. T.“ nr. 134-1922. a. avaldatud määruse p. 1 muutmiseks lubatakse piiritusvabrikutes, alates käesoleva hooajaga, tarvitada 1 pd. karulite jaoks 1,75-2,5 pange kääritõrre mahutus ruumi.

(„R. T.“ nr. 1/2-1925. a.)

**Rahaministri määrus piirituse ja piirituse-
fäifite müügihinna kohta.** Käesoleva määrusega
määratakse kindlaks, 1. jaan. 1925. a. tervishoidlikuks,
teaduslikuks ja tehniliseks otstarbeks müüdava piiri-
tuse hinnad. Tehniliseks otstarbeks müüdava piiri-
tuse hinnad on järgmised (kraadi hind markades):
1) polituuri- ja lakivabrikutele ja töökodadele, kes
oma saaduste jaoks lakki ja polituuri valmistavad,
ostja kulul denatureeritud: a) puh. piirit. I sort - 16;
puhast piirit. II sort. - 12 ja c) piirituse eeljooks - 2,
2) keemia- ja kosmeetika laboratuuridele ja muu-
deks tehnilisteks otstarveteks - 28, 3) limonaadi- ja
kompvektivabrikutele, kondiitritele, kullasepa ja
habemeajamise äridele - 48, 4) eetri-, kloroformi- ja
äädikavalmistamiseks puhastamata piiritus, ostja kulul
denatureeritud - 9, 5) traktorite ja veoautode jaoks
puhastamata piiritus, ostja kulul denatureeritud ben-
sooliga või petroleumiga - 8, 6) denatureeritud
piiritus põletamiseks - 70 mk. toop, 7) liköörides,
napsides, piirituslakis, polituuris, kosmeetilistes ja
farmatsöötillistes preparaates väljaveetud piiritus,
väljaveo mõõbli ja tema osade lakeerimiseks ja po-
leerimiseks tarvitatud lakis ja polituuris sisalduv piiri-
tus, kui piirituse hulga ja väljaveo kohta tõendusd
on ette pandud, ja laki- ning polituurivalmistamise
juures piirituse-eeljooksu ei ole tarvitatud - 9. Selle
seaduse maksamahakkamisega kaotavad oma jõu „R. T.“
nr. 2 ja 55/56. 1924. a. avaldatud rahaministri
määrused piirituse ja piiritusjäätiste müügihindade
kohta. („R. T.“ nr. 1/2-1925. a.)

**Määrus nisujahu tollita sisseveo kohta, mida
tarvitatakse väljamaale ekspordeeritavate maka-
ronide, vermishelide ja nuudlite valmistamiseks.**
Käesoleva määrusega lubatakse iga kg. netto maka-
ronide, vermishelide või nuudlite eest, mis Eestis
valmistatud ja Eestist välja veetud, kuue kuu jooksul,
väljaveo päevast arvates, tollita sisse vedada 1,05 kg.
nisujahu.

Eesti tehas, kes soovib tähendatud hõlbustust
kasutada, peab oma makaronide, vermishelide või
nuudlite partiid väljamaale saates seda läbilaskvale
tolliametile üldises tolliseadustikus ette nähtud korras
revideerimiseks üles andma ja sealjuures ülesande
kirjas palvet avaldama, et tolliamet temale tunnistuse
välja annaks lubatud nisujahu tollita sissevedamise
kohta.

See määrus hakkas maksma 1. jaanuarist s. a.
 („R. T.“ nr. 3-1925. a.)

**Otsekoheste maksude peavalitsuse teadaane
1925. a. tulumaksu asjus.** Otsekoheste maksude
peavalitsus teatab, et kõik asufused ja isikud, kellel
1924. a. oli palgalisi teenijaid ja töölisi, on kohus-
tatud andma kindlaks määratud vormil (w. 4) kõige
hiljemalt 15. veebr. s. a. täpsed teated läinud aastal
väljamakstud palga, pensioni, abiraha ja muu
teenistustasu üle (Tulumaksu seadus § 38). Eeltähendatud
teated tulevad ära anda tasusaaja elukoha järele,
linnades - maksu-inspektori kantseleisse, valdades ja
alevites - valla- ja alevivalitsustesse. Sealsamas antakse
välja ka tarvilised blanketid (nr. 4). Teadete
tähtajal mitteandmise või puuduliste teadete andmise
pärast langevad süüdlasad rahatrahvi alla 100-20.000
margani (sama seaduse § 75). („R. T.“ nr. 3-1925. a.)

Rahaministri määrus. Tulumaksu seaduse § 93
põhjal määratakse sama seaduse § 41 ettenähtud dek-

laratsioonide andmise tähtaeg 1925. a. 1. veebruari
asemel 1. aprilli peale nende kaubandus- ja
lõõstusettevõtjatele, kellel täielik raamatupidamine ole-
mas ja kes soovivad tähendatud raamatupidamise
andmetel maksustatud saada, raamatuid maksuasus-
tustele ette tuues. („R. T.“ nr. 4-1925. a.)

Isiklikud teated.

Varanduse hoolekanne.

Klaus Ernsti p. Etsold'i ja Aleksandar-Rudolf
Akseli p. Kraani varanduse üle on hoolekanne sisse
seatud. (R. T. nr. 4.-1925)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutele nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele
riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järg-
misel määral (vagonid):

	30. nov. 7. dets.	7-14 dets.	14-21 dets.	21-27 dets.	27-31. dets.	1-7 jaan.
Teravilja ja						
Jahu . . .	45	124	85	59	22	62
Kartulid . .	17	27	35	8	14	12
Elusloomi . .	58	42	81	9	17	38
Linu ja takku	47	60	73	21	16	14
Põletispuid .	116	135	149	46	30	65
Muud metsa- materjaali .	134	176	151	39	26	42
Põlevkivi . .	53	77	98	30	20	42
Turvast . . .	23	54	47	13	15	20
Tsementi . .	21	38	13	20	4	10
Lubja	7	6	—	—	—	2
Muud era- kaupa . . .	748	892	1016	371	386	480
Kokku . . .	1286	1606	1755	597	550	787
Raudtee veod	218	340	348	115	101	92
Kokku laadi- tud	1504	1946	2103	712	651	879

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (koi-
kidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on sõmade
aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on
võetud ainult vagunisaadetused):

	8-14 dets.	15-21 dets.	21-28 dets.	28-31 dets.	1-4 jaan.	5-11 jaan.
Teravilja ja						
Jahu	22	29	12	3	2	6
Kartulid . . .	22	17	4	4	3	4
Põletispuid .	157	160	78	21	52	90
Metsamaterj.	54	75	20	3	12	23
Linu ja takku	138	145	74	30	8	16
Põlevkivi . .	54	89	18	5	12	19
Turvast . . .	55	61	23	25	23	48
Muud erakaubad	288	280	64	58	64	79
Kokku	790	856	293	149	176	285

Tähisamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heinad, aasa	vaguniviisi	—
Ameerika sort	pd.	820—840	Õilkoogid, linaseemne	"	330—
sõre Ameerika	"	840—860	" palmi	"	—
"J. Puchk" ja Pojad" suurveski			" päevalille	"	—330
saadused. Hinnad arvatud 50			" soja	"	—370
klg. eest ühes valge puuvillase			Nisukliid	"	255—260
kotiga:			Rukkikliid	"	—
Patent rukkipiül	50 kg.	1925	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54
Manna	"	3000	" Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25
Sõre saiajahu	"	2725	Lina, Liivi R.	pd.	2800—
" 20 n. kottides	pd.	925	" Petseri	"	3250—
" " " " " " " "	"	2675	" Tartu	"	2900—3000
" " " " " " " "	"	900	Lina, Võru	pd.	3200—3250
" " " " " " " "	"	2525	Lina seemned, õli 87% basis fr Tall.	"	470—490
" " " " " " " "	"	2225	" külvil 98% "	pd.	600—620
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			Takud, Codilla I.	"	—
nisu, pehme, ...	pd.	710—790	" II:	"	—
" sõre	"	840—880	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	55—58
" pehmed, teised sordid	"	880—900	" " Newcastle	"	51—52
Rukki jahud	"	450—	" sepa	"	60—62
" püül	"	585—600	Koks, valu	"	89—
Nisu, Vene	"	—	" gaasi	"	85
Rukis Eesti	"	—	Põlevkivi, I. sort	"	12
" Vene, ...	"	—	Põlevkivi, II. sort	"	9
Kaerad, toidu, Eesti	"	255—260	" III. "	"	6
" seemne, Vene	"	—	Raud, sordi	"	275—290
Odrad, Õlle	"	305—315	" talad (T)	"	280—300
Erned, rohelised, Eesti	"	—	" vits	"	430—480
" " " " " " " "	"	760—	" raud plekk	"	470—500
" " " " " " " "	"	730—740	" " tsingitud	"	720—760
" " " " " " " "	"	83—84	Teras Inglis	"	—
" " " " " " " "	"	67—68	" Saksa	"	—
Kartuli tärklis „Superieur“	"	—625	" nikkel	"	—
Pilm, pudelites	ltr.	19	" vedru	"	490—
Või, meierei, eksport	n.	105—115	" tõrriistade	"	1200—1400
Või siseturg	"	—	" talla	"	310—340
Margariin, väljamaa	"	49—60	Malm	"	170—200
Juust, kohalik Schveitsi	pd.	3100—3300	Inglisina	"	10500—11000
Kaseliin	"	500—650	Seatina	"	1400—
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	22—24	Vask, plekk punane	"	4300—4700
" " " " " " " "	"	20—21	" " valge	"	3800—4300
" " " " " " " "	"	2400—2500	Tsink-plekk	"	1600—1640
Kakao, Inglis	pd.	2400—2500	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	"	650—670
" Ameerika	"	—	" Ameerika	"	560—580
" Hollandi	"	2600—2800	" solaar	"	—
Kohvi, Rio, Santos	"	5400—5800	" Autolien	"	725—1100
Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	"	6000—7400	" Ameerika vacuum	"	1400—1500
" " " " " " " "	"	—	" auto	"	—
" " " " " " " "	"	7600—8000	Tsilindriõli, Vene	"	—
" " " " " " " "	"	8000—8400	" Ameerika hariik aur 280°	"	630—
" " " " " " " "	"	5600—6000	" " ülekuumanud " 320°	"	900—915
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	740—750	Põlevkivi õli	"	180—240
" " " " " " " "	"	—	" " pigi	"	250—
" " " " " " " "	"	770	Nafta, Vene	"	270—275
" " " " " " " "	"	760	" Ameerika	"	200—210
" " " " " " " "	"	735	Petrooleum, Vene	"	280—290
" " " " " " " "	"	56—58	" Ameerika	"	280—290
" " " " " " " "	"	—54	Bensiin, Vene	"	600—620
" " " " " " " "	"	—54	" Ameerika	"	600—660
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	5700—	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
" " " " " " " "	"	5900—	Pesusooda	pd.	260—270
" " " " " " " "	"	5800—5900	Seebikivi 72% o, Inglis	"	600—610
" " " " " " " "	"	6000—6100	Parafiin 102—110°	"	—
" " " " " " " "	"	—	" " 120°—134°	"	—
" " " " " " " "	"	1480—1680	Parkimise ekstrakt	"	—
" " " " " " " "	"	1040—1240	Väävel, õie 98% o	"	—
" " " " " " " "	"	—	Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	pd.	9200
" " " " " " " "	"	—	" " tsinkvalge Inglise	pd.	1750

tinavalge inglise	1750—
ooker Prants.	310—400
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6 pd.)	—
Chile	—
Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn . . .	670—
Thomasjahu k.100kg. 17-18% k.	590—
Kaalisool, 30% ^o , kott 6 pd. frkojaam	670—
40% ^o	880—
Kainiit 12% ^o lahtine, ... pd.	—
Vosvoriit, Eesti 6% ^o	34—36
Paber, rotatsioon	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela . . . . . pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	770
Kriit, toores . . . . . pd.	85—110
pestud	110—121
Asfalt	150
Tõrv, kivi	—
puu kodumaa	—
Lubi	38—40
Gips, tükkides frko Isborsk	25
jahvatatud toores	35
krohvimise, ilma kottideta	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6500
Silikat D/B/B/	—
Puumaterjalid, saetud	—
Besti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—
IV s.	—
propsid; 7×7	—
liiprid	—
Põletispuud, sega 20% ^o kaski, k. slid.	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. . . . . I sort	6400—7000
Nahk talla, Ameer. tooresn. valmist. . . . . II sort	4400—4800
Toores nahk väikesed ja suured	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	5400—6200

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin . . . . . tonn	£ 20/-
— Ghent	25—26/-
— Dundee	—
— Belfast	—

Takud + %^o

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	sh. —
— E. C. C. P. (Ingl. idarand)	—
— Antwerpen	—
— Southampton	—
— Manchester	—
— Amsterdam	—
— Dundie	sh. —

Segakaup

Tallinn — Stettin	sh. 10—35/+
	[+25% ^o talve juuremaks
— London	—
— Stockholm, ...	Rk. 10/35

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh. 1/6
-----------------------------	--------------

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn —
-------------------------------	--------

Tallinna börs kursisedel

		12. I.	14. I.	16. I.
1 dollar	O.	372,-	372,-	372,-
	M.	375,-	375,-	375,-
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1782	1773	1783
	M.	1797	1788	1798
	T.	—	—	—
100 Saksa rentmk.	O.	8.850	8.850	8850
	M.	8.950	8.950	8950
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	936	936	936
	M.	944	944	944
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	10.000	10.000	10.000
	M.	10.125	10.125	10.125
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	6650	6625	6650
	M.	6750	6725	6750
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1990	1990	2000
	M.	2040	2040	2050
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	15.075	15.050	15.050
	M.	15.275	15.250	15.250
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1100	1100	1100
	M.	1150	1150	1150
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1550	1550	7200
	M.	1600	1600	7300
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	5675	5650	5660
	M.	5775	5750	5760
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1850	1850	1850
	M.	1900	1900	1910
	T.	—	—	—
100 Helveetstair.	O.	7225	7200	1510
	M.	7325	7300	1560
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1775	1775	1775
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1000 Austria kr.	O.	5,15	5,15	5,15
	M.	5,40	5,40	5,40
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	4,90	4,90	4,90
	M.	5,15	5,15	5,15
	T.	—	—	—